

ትምህርት ኮሌጅን ለማቋቋም የወጣውን ደንብ አግባብ ካላቸው ሕጎች ጋር አገናዝቦ መርምሯል።

በመሠረቱ የኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ የተቋቋመው በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ምክር ቤት በደንብ ቁጥር 12/1991 መሠረት ነው። በዚህ ደንብ በአንቀጽ 9 ንዑስ አንቀጽ 4 ላይ በግልጽ እንደተመለከተው የኮሌጁ አካዳሚክ ሠራተኞች ስለሚቀጠሩበትና ስለሚተዳደሩበት ሁኔታ ተገቢውን ለመወሰን እንዲችል ለኮሌጁ ቦርድ ሥልጣን ሰጥቶታል። ከዚህ በመቀጠል ከነሐሴ ወር 1993 ጀምሮ ተግባራዊ የሆነው የኮሌጁ መተዳደሪያ ዝርዝር ደንብ ወይም «ሌጂስሌሽን» በሥራ ላይ ውሎ ሙሉ ተፈጻሚነት የነበረው ስለመሆኑ ግራ ቀኙ አልተካካዱም በዚህ ደንብ በክፍል አምስት ውስጥ ስለአካዳሚክ ባልደረቦች ምደባና ዕድገት፣ ስለዲሲ.ሃሊን ጥፋቶችን አካሄድና የውሃኔ አሰጣጥ ሥርዓቶች በሰፊው ተደንግጓል። በዚህ ክፍል በአንቀጽ 5.4.7 ላይ በግልጽ እንደተመለከተው በአካዳሚክ ባልደረባ ላይ የሚሰጡ የዲሲ.ሃሊን ኮሚቴ የመጨረሻ ውሃኔዎች ተፈ 373 ሚኖራቸው በዲኑ ወይም በቦርዱ በሚሰጡ የመጨረሻ ውሃኔዎች ላይ እክቷል።

በያዝነው ጉዳይ በተጠሪ ላይ ተወሰዱ የተባሉት አስተዳደራዊ ውሃኔዎች ከፍ ሲል የተመለከተው የአካሄዱ ሥነ ሥርዓት ተከትለው የተወሰዱ መሆኑ ታውቋል። የሥር ፍ/ቤት አስተዳደራዊ አካሄዳቸውን ተከትለው የተሰጡ የመጨረሻ የዲሲ.ሃሊን ውሃኔዎችን እንደገና መርምሮ ለመወሰን የሚያስችለው የሕግ ሥልጣን ስለመኖሩ በውሃኔው ሳይመለከት የአሁኑ አመልካች ተጠሪን ከሥራ ያገደውና ያሰናበተው በአግባቡ መሆን አለመሆኑን? እንዲሁም የአሁኑ ተጠሪ ማግኘት የሚገባውን ደሞዝና የደረጃ እድገት የተነፈገው በተገቢው መንገድ ነው ወይስ አይደለም? የሚልና ሌሎች ጭብጦችን ይዞ የደረሰበት መደምደሚያ ሕግ አውጪው ለትምህርት ተቋማት የሰጠውን ተቋማዊ ነፃነት በጽኑ የሚፃረር ከመሆኑ በተጨማሪ የዳኝነት አካላቱ በሕግ ተለይቶ ባልተሰጣቸው ተግባር ያከናወኑት ተግባር በመሆኑ መሠረታዊ የሕግ ሥህተት የተፈፀመበት ነው ብለናል።

ው ሣ ኔ

- የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ታህሣሥ 27 ቀን 1996 ዓ.ም በመ/ቁጥር 66879 እና የፌ/ከ/ፍ/ቤት ሐምሌ 6 ቀን 1998 ዓ.ም በመ/ቁ. 29061 የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሃኔ ያገኘውን ጉዳይ እንደገና አይተው ለመወሰን የሚያስችላቸው ሥልጣን ሳይኖር የሰጡባቸው ውሃኔዎች ተሸረዋል፤
- የዚህን ፍ/ቤት ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኙ ይቻቻሉ፤
- መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ተ.ወ

374

የሰ/መ/ቁ. 28883

ኅዳር 26 ቀን 2000

ዳኞች:- መንበረፀሐይ ታደሰ
ፍስሐ ወርቅነህ
መስፍን ዕቁበዮናስ
ተሻገር ገ/ሥላሴ
አብዱራሂም አህመድ

አመልካች:- ግሎባል ሆቴል ኃ/የተ/የግል ማኅበር - ጠበቃ ብስራት ሐመልማል ቀረበ።

ተጠሪ:- ሚስተር ኒኮላ አስ ፓፓቻት ዚስ - ቀረቡ።

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፤

ፍ ር ድ፤

በዚህ ጉዳይ የአሁኑ አመልካች በተጠሪ ላይ የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት አቅርቦት የነበረው ክስ፣ የአሁኑ ተጠሪ በአመልካች ሆኑል ለተገለገለበት ክፍያ የሰጣቸው የክፍያ ማዘዣዎች በባንክ ተቀባይነት በማጣታቸው ብር 85,467.24 /ሰማኒያ አምስት ሺ አራት መቶ ስልሳ ሰባት ብር ከሃያ አራት ሳንቲም/ ይክፈል የሚል ነው። የስር ፍ/ቤት በበኩሉ ተከላኸ የውጭ አገር ዜጋ ስለመሆኑም በ28/5/99 ቃለ መሀላ አቅርቧል። በዚህ መሠረት የውጭ አገር ዜጋ የክርክሩ ተካፋይ በሚሆንበት ጊዜ ግልጽ ነገር /Foreign Elements/ እንደሚኖር ይታመናል፤ ይህም የግለሰብ ዓለምአቀፍ ሕግን /Private International law/ የሚያስነሳ ይሆናል በአዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 11/2/ሀ/ መሠረት ደግሞ እንዲህ አይነት ጉዳዮችን ለማየት ስልጣን የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት ስለሆነ ጉዳዩን ለማየት ሥልጣን የለኝም በማለት ወስኗል። ይግባኝ ቀርቦለት የነበረውም የፌ/ከፍ/ቤት ውሣኔውን አጽንቶታል።

የሰበር ቅሬታ ማመልከቻው የቀረበው በዚህ ነጥብ ላይ ነው። ይህ ችሎት የካቲት 12 ቀን 1999 በሰጠው ትዕዛዝ የውጭ አገር ዜጋ ተከራካሪ በሆነበት ጉዳይ ላይ የግለሰብ 375 ፡ ሕግ ጥያቄ ይነሳል በሚል የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ጉዳዩን አይቶ ፤ ስልጣን የለውም መባሉ በአግባቡ መሆን አለመሆኑን ለመመርመር ጉዳዩ ለሰበር እንዲቀርብ ታዞ ግራ ቀኙ ያቀረቡትን መልስ እና የመልስ መልስ እንዲሁም ጥቅምት 14 ቀን 2000 ዓ.ም. በችሎት የተደረገው የቃል ክርክር አድምጧል።

በመሠረቱ የፌዴራል ፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 11/2/ሀ/ የግለሰብ ዓለም አቀፍ ሕግ /ፕራይቪት ኢንተርናሽናል ሎው/ የሚመለከቱ ጉዳዮች በሚኖሩ ጊዜ የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍ/ቤት የመጀመሪያ ደረጃ የፍትሐብሔር የዳኝነት ሥልጣን እንደሚኖረው ተመልክቷል። አዋጁ የፍርድ ቤቱን ስልጣን በዚህ መልክ የደነገገው አንድም፣ ወደፊት በሥራ፣ ላይ የሚውለው የአገሪቱ የግለሰብ አለም አቀፍ ሕግ በሕግ አውጪው አካል ፀድቆ በስራ ላይ ሲውል በዚህ ዙሪያ የሚነሱ የሕግ ክርክሮችን የፌ/ከ/ፍ/ቤት በመጀመሪያ የዳኝነት ሥልጣን አይቶ እንዲወስን አሊያም አሁን ባለው ሁኔታ

ለኢትዮጵያ ፍ/ቤቶች ለዳኝነት በቀረበ አንድ ጉዳይ ላይ ከተከራከረ ወገኖች አንዱ የኢትዮጵያ ሕግ ከአመልካቹ አገር ሕግ ወይም ከሌላ አገር ሕግ ጋር ይጋጫል ወይም ይቃረናል በማለት በኢትዮጵያ ሕግ እንዳይዳኝ ወይም በራሱ ወይም በሌላ አገር ሕግ ጉዳዩ እንዲታይና እንዲወሰንሉት ሲያመለክት ወይም በሌላ አነጋገር ለዳኝነት የቀረበው ጉዳይ በባሕሪው ከአንድ በላይ የሆኑ የሕግ ስርዓቶችን ለጉዳዩ አወሳሰን የሚጋብዝና የየትኛው ሥርዓት ሕግ ተመራጭ ሊሆን ይገባል የሚለው ክርክር ሲነሳ የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት በመጀመሪያ የፍትሐብሔር የዳኝነት ስልጣን አይቶ እንዲወስን ከመደረጉ ውጭ በማናቸውም ሁኔታ ከተከራካሪ ወገኖች አንዱ የውጪ አገር ዜጋ በሆነበት ጊዜ ሁሉ በተከራካሪ ወገን ጥያቄ ባይነሳም ክርክሩ የፕራይቪት ኢንተርናሽናል ሎው ጥያቄ ያስነሳል ብሎ ማለቱ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ነው ብለናል።

ው ሣ 376

- አመልካች በተጠሪ ላይ በር 85, _____ ንዲክፍለው ያቀረበውን ክስ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የማየት ስልጣን አለው በማለት ወስነናል። የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በጥር 30 ቀን 1999 ዓ.ም. በመ/ቁ 82621 እና የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት የካቲት 6 ቀን 1999 ዓ.ም. በመ/ቁ 52718 የሰጡባቸው ውሣኔዎች ተሸሯል፤
- የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በጉዳዩ ላይ አከራክሮ የመሰለውን እንዲወስን መዘገቡ በፍ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 343/1/ ተመልሶለታል፤

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።